

УДК 821-143.09:82.0-21

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-2-41>

Віталій НАЗАРЕЦЬ,

orcid.org/0000-0003-4980-5937

доцент кафедри української мови і літератури, історії та методик їх навчання
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка
(Кременець, Тернопільська область, Україна) *azarets1@ukr.net*

Валентина МИРОНЮК,

orcid.org/0000-0002-7746-0959

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови та літератури
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С. Дем'янчука»
(Рівне, Україна) *miro7677@gmail.com*

Любов ПРОТАСЕВИЧ,

orcid.org/0009-0000-0276-4950

кандидат філологічних наук,
викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист
Відокремленого структурного підрозділу
«Рівненський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування
України»
(Рівне, Україна) *lyubov.sviridyuk@ukr.net*

ЗАГОЛОВКОВИЙ КОМПЛЕКС ЯК МАРКЕР ЖАНРОВО-ТЕМАТИЧНИХ МОДИФІКАЦІЙ КОЛИСКОВОЇ ПІСНІ В АВТОРСЬКІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТА ЗАРУБІЖНІЙ ПОЕЗІЇ

У статті розглянуто роль заголовкового комплексу як маркеру жанрово-тематичних модифікацій народної коліскової пісні в авторській українській та зарубіжній поезії.

Теоретико-методологічною основою дослідження виступають історико-культурний, історико-літературний, а також загальнонаукові методи (синтез, узагальнення, систематизація тощо).

Об'єктом аналізу розвідки є літературні авторські тексти української та зарубіжної поезії XIX–XX ст., у яких реінтерпретовано жанровий зміст та усталені сюжетні мотиви традиційних народних коліскових пісень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в дослідженні схарактеризовано важливу функціональну роль заголовкових найменувань для семантичної конкретизації жанрово-тематичного потенціалу літературної коліскової (вказівка на хронологічні прикмети, знаменні святкові дати, географічну локацію, національну приналежність, персональну адресацію, художню значущість, рефлексивні авторські роздуми, власне жанрову приналежність твору).

Простежено типові строфічні моделі семантичної кореляції заголовку із подальшою сюжетною деталізацією його жанрово-адресатної спрямованості.

Зазначено авторські новації в об'єктно-суб'єктних жанрових вимірах поезики народної коліскової пісні, які стосуються відображених у них постаттях адресанта та адресата.

Констатовано авторські звертання як до традиційних заголовкових означень (коліскова, колісанка), так і до модифікованих новітніми художніми пошуками жанрових означень (замість коліскової, майже коліскова, антиколіскова, мініколіскова та інші).

Відзначено вплив на поглиблення авторських жанрових інтенцій художніх трансформацій фольклорної коліскової шляхом розширення й суттєвого збагачення у XX ст. її традиційного змісту, зокрема активним уведенням загалом нетрадиційної для неї соціально-економічної, військової, політичної, танатологічної або пародійно-сатиричної проблематики, а також й кола адресатів, яким художньо спрямовувався текст літературної коліскової (мати, кохана, дружина, образи тваринного світу та інші).

Ключові слова: заголовок, жанр, тематика, коліскова, колісанка, українська та зарубіжна поезія, художні модифікації.

Vitalii NAZARETS,

orcid.org/0000-0003-4980-5937

*Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Literature,
History and Methods of Their Teaching
Kremenets Regional Humanitarian-Pedagogical Academy named after Taras Shevchenko
(Kremenets, Ternopil region, Ukraine) azarets1@ukr.net*

Valentyna MYRONIUK,

orcid.org/0000-0002-7746-0959

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Literature
Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities
(Rivne, Ukraine) miron7677@gmail.com*

Liubov PROTASEVYCH,

orcid.org/0009-0000-0276-4950

*Candidate of Philological Sciences,
Lecturer at the Highest Qualification Category, Teacher-Methodologist
Rivne Professional College of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
(Rivne, Ukraine) lyubov.sviridyuk@ukr.net*

THE TITLE COMPLEX AS A MARKER OF GENRE-THEMATIC MODIFICATIONS OF THE LULLABY IN UKRAINIAN AND FOREIGN AUTHORIAL POETRY

The article examines the role of the title complex as a marker of genre-thematic modifications of the folk lullaby in Ukrainian and foreign authorial poetry.

The theoretical and methodological basis of the study comprises historical-cultural, historical-literary, and general scientific methods (synthesis, generalization, systematization, etc.).

The object of analysis is literary authorial texts of Ukrainian and foreign poetry of the 19th–20th centuries, in which the genre content and established plot motifs of traditional folk lullabies have been reinterpreted.

The scientific novelty of the results lies in characterizing the important functional role of titles in the semantic concretization of the genre-thematic potential of the literary lullaby (indicating chronological markers, significant festive dates, geographical location, national affiliation, personal address, artistic significance, reflective authorial considerations, and the work's specific genre affiliation).

Typical strophic models of semantic correlation between the title and the subsequent plot detailing of its genre-addressee orientation are traced.

Authorial innovations in the object-subject genre dimensions of the poetics of the folk lullaby, concerning the depicted figures of the addresser and addressee, are highlighted.

It is noted that authorial texts employ both traditional title designations (e.g., lullaby, kolysanka) and genre terms modified by modern artistic experimentation (e.g., instead of lullaby, almost lullaby, anti-lullaby, mini-lullaby, etc.).

The study also emphasizes the influence of artistic transformations of the folk lullaby on deepening authorial genre intentions through the 20th-century expansion and substantial enrichment of its traditional content. This includes the active introduction of themes generally atypical for lullabies, such as socio-economic, military, political, thanatological, or parody-satirical issues, as well as the expansion of the circle of addressees to whom the literary lullaby is artistically addressed (e.g., mother; beloved, wife, animal figures, and others).

Key words: *title, genre, thematic content, lullaby, kolysanka, Ukrainian and foreign poetry, artistic modifications.*

Постановка проблеми. До актуальних питань сучасного літературознавства відносяться численні аспекти художньої взаємодії та ретельного вивчення успадкованих авторськими художньо-стильовими пошуками традицій національної народно-пісенної творчості, її образів, сюжетів, мотивів, специфіки та закономірностей поезики її жанрової організації. Одним із подібних дослідницьких пріоритетів, безумовно, є жанр колискової пісні, який не втрачає художньої та практичної своєї сьогоденної значущості. Жанр народної

колискової має кількатисячолітню традицію свого художньо-історичного розвитку. Інтерес до нього не був втрачений і у літературну епоху розвитку художньої словесності. До того ж поети не лише охоче звертаються до цього жанру, наслідування його усталених поетикальних компонент, але й активно експериментують у напрямку збагачення його жанрово-тематичного та сюжетного потенціалу новими засобами художнього вираження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поетика української народної колискової пісні є

традиційним предметом вивчення українських фольклористів та літературознавців. Теоретичні спостереження щодо тих або тих аспектів поезики фольклорної колискової пісні відображено в працях С. Грици «Фольклор у просторі та часі» (Грица, 2000), М. Дмитренка «Українська фольклористика: історія, теорія, практика» (Дмитренко, 2001), М. Лановик та З. Лановик «Українська усна народна творчість» (Лановик М., Лановик З., 2001), О. Марчун «Поетика української народної колискової пісні: мотиви, функції, образи» (Марчун, 2005) та інші.

Значно менше уваги сучасною філологічною наукою приділено дослідженню поетикальних вимірів авторської поетичної колискової: Н. Бабич «Мовний дивосвіт української колискової» (Бабич, 1993), Н. Малютіна «Мелос як втілення екзистенції ліричного героя в поетичних циклах Лесі Українки (на прикладі циклу «Сім струн»)» (Малютіна, 2002), Л. Голомб «Із спостережень над українською поезією XIX–XX століть» (Голомб, 2005).

Різноманітним аспектам жанрово-тематичної верифікації народних колискових пісень присвячено й численні праці зарубіжних дослідників, зокрема К. Скроджінгса (Scroggins, 2021), Лопеса Тамеса Р. (López Tamés R., 1990), Шеріла А. Шпіца (Spitz Shery A., 1993) та інші.

Водночас, констатуємо, що дослідженню літературно-авторських художніх модифікацій колискової пісні в теоретичних рецепціях сучасного літературознавства усе ще не приділено належної уваги, що додатково зумовлює актуальність нашої розвідки.

Метою статті є аналіз художньої функції заголовкових найменувань колискової пісні в контексті її жанрово-тематичних модифікацій в авторській українській та зарубіжній поезії XIX–XX ст.

Виклад основного матеріалу. З поняттям колискової пов'язаний один із відомих і важливих жанрів народно-пісенної творчості, який вчені-філологи відносять до так званого дитячого фольклору. Т. Качак визначає цей жанр так: «Коліскові пісні (колисанки) – переважно коротенькі пісеньки, які виконує мати (рідше батько чи інші члени родини) над коліскою дитини для її присипляння» (Качак, 2016: 28).

З погляду генології О. Марчун кваліфікує народну колискову пісню «як синкретичний жанр позаобрядової родинної лірики для дітей, функціонально призначений для стимуляції засинання (заспокоєння дитини) та введення її у простір етнічної культури, позначений домінантою ритмомелодійного начала в контексті з семантикою

поетичного твору, що пояснюється квазікомунікативністю мовленнєвих структур у складі творів жанру» (Марчун, 2005: 6).

Жанрові особливості народної колискової пісні фольклористами теоретично ідентифікуються здебільшого через узагальнення її сюжетно-тематичних ознак, зокрема оприєвнених у ній сюжетних мотивів як усталених формульних одиниць варіативного потенціалу фольклорних текстів.

Коліскова пісня з сучасного погляду вже від перших своїх витоків є доволі синкретичною генологічною сполукою, яка вбирає до себе багато ознак й інших фольклорних жанрів, зокрема замовляння, побажання, обереги, утішки, пестушки, голосіння, казки, лірично-побутової пісні.

Історія широкого впровадження фольклорних колискових пісень в жанрову палітру авторських літературних поезій розпочинається з епохи романтизму, який, на відміну від попередніх художніх напрямів, відрізнявся й підкресленою увагою до національного усно-пісенного творчого спадку. В українській поезії одним із перших до літературної обробки цього фольклорного жанру вдався Т. Шевченко у творах «Е, е, люлі!» (фрагмент поеми «Сова», 1844) та «Ой люлі, люлі, моя дитино» (1848). У зарубіжній поезії – В. Блейк («Коліскова пісня»), К. Брентано («Коліскова») та інші.

Літературна поетична колискова, звісно, значною мірою успадкувала фольклорні традиції своєї попередниці й водночас відчутно трансформувала їх, підпорядковуючи поезику народних форм та засобів художнього вираження індивідуально-авторським стильовим уподобанням та жанровим пошукам.

Як відомо, одним із важливих маркерів жанрової ідентифікації фольклорного й авторського ліричного твору виступає його заголовковий комплекс, основу якого складає власне назва, а також окремі факультативні елементи – підзаголовки, присвята, епіграф, авторські примітки тощо. Важливість заголовку, за словами сучасного німецького дослідника А. Роте, полягає у тому, що він «прокладає перший місток до читача» (Rothe, 1986: 29).

Більшість авторських поетичних номінацій народної колискової пісні зберігає її канонічну жанрову основу у вигляді традиційних означень – колискова (Б.-І. Антонич, М. Бажан, М. Рильський, В. Сосюра, С. Гордасевич, І. Драч, К. Брентано, Р. М. Рільке, Ф. Лорка, В. Сйтс, В. Х. Оден, Р. Мерфі та інші) або колисанка (Х. Алчевська, Б. Лепкий (переспів з М. Конопницької), В. Бобинський, О. Лятуринська та інші). Водночас, авторські звер-

тання до жанру містять у собі й низку заголовкових новацій, пов'язаних із їхньою номінативною деталізацією, яка стосується передусім зазначеного в заголовку твору його тематично-емоційної тональності, зокрема вказівки на хронологічні прикмети, пов'язані зі змістом колискової (М. Загірня «Колисанка з минулого», М. Вінграновський «Перша колискова», Д. Кремінь «Вранішня колискова», Ю. Коломієць «Давня колисанка», Ю. Каштелан «Колискова часу»); знаменні святкові дати (М. Вінграновський «Новорічна колискова», «Величальна колискова»); географічну локацію (С. Плат «Колискова в Аліканте»); національну приналежність (М. Вінграновський «Скіфська колискова», П. Воронько «Гуцульська колискова», С. Брегель «Бретонська колискова»); персональну адресацію (О. Лятуринська «Злотчина колисанка», І. Багрянний «Колискова (маленькому Андрієві Китастому присвячую)», С. Караванський «Колискова (Ю. Шухевичу в день народження сина Ромчика)», Ф. Лорка «Колисанка для Росалії Кастро, небожечки»); художню значущість (Леся Українка «Мі (Колискова)», В. Лук'яненко «Диво-слово колискова», С. Плат «Слова для колискової»); жанрову приналежність твору (Ю. Будяк «Пісня колискова», Н. Забіла «Казка колискова»).

В останньому випадку чітко простежуються синкретичні жанрові контамінації власне усталених художніх ознак колискової та казки. Твір розпочинається традиційним для народної колискової словесним зачином: «*Спи, мій любий хлопчику, // Мій маленький сину...*». Але далі типовий сюжетний розвиток колискової авторка трансформує у виклад казки, про життя у «*краю незнаному*», у «*норі підземній*» похмурого крота, який ненавидів сонце, тому що не бачив світла. Але, незрячий, у полюванні на птаха, він замість поживитися птахою, перегриз пута, які заважали їй злетіти «*полум'ям в блакить*» (Забіла, 201: 238).

Авторські реінтерпретації усталеного тематичного змісту та сюжетних мотивів фольклорної колискової пісні нерідко призводять й до суттєвої переорієнтації її традиційних об'єктно-суб'єктних жанрових вимірів.

У такий спосіб нерідко зміщуються або й повністю трансформуються звичні для фольклорного жанру визначальні позиції як адресата, так і самого адресанта. Адресатом, прямим або опосередкованим авторської літературної колискової може, наприклад, виступати й світанок (С. Гордаевич «Колискова для світанку»), дощ (М. Прокопєць «Колисанка дощу»), істоти тваринного світу (О. Маслов «Колискова для сови»; О. Туманян «Пташина колискова»).

У колисковій С. Шумило «Співає киця колискову» адресантом виступає кішечка, зображена, щоправда, не в рольовому, а в медитативно-рецептивному суб'єктному статусі: «*Співає киця колискову, // Згорнувшись, на печі лягла, // Муркоче пісеньку й довкола // На всіх дремоту наганя...*» (Шумило, 2009: 152).

Суб'єктна позиція традиційного виконавця фольклорної колискової, зазвичай не персоналізована або, принаймні чітко не означена, у літературних інтерпретаціях може бути переадресована на особу власне самого автора, його роздуми, спомини, рефлексії, що стосуються жанру, або ж на вигаданого ним персонажа, якому він умовно передовіряє право виступати суб'єктом ліричного монологу.

Перший тип подібних жанрових «зміщень» стосується загальних, особливо для літературної поезії ХХ–ХХІ ст. тенденцій до художньої автор-рефлексії, коли в тексті свого твору автор зосереджує увагу читача на тих або тих важливих для нього питаннях особистого життя, пов'язаних із обраною ним художньою тематикою: означені заголовковим найменуванням «колискова» поезії В. Сосюри, Л. Первомайського, Д. Кременя В. Крищенко, П. Мовчана, К. Брентано, Г. Містраль, С. Плат та інших.

Другий тип жанрової трансформації усталеної суб'єктної художньої організації фольклорної колискової стосується рольових інтенцій авторської поезії, які особливо яскраво заявила про себе упродовж другої половини ХІХ століття й до сьогодні. У рольовому контексті авторських інтерпретацій усталеного, «нерольового» змісту фольклорних колискових слід відзначити поетичні твори М. Кононенка «Пісня молодиці над колискою першого сина», Д. Павличка «Колискова», С. Гольдіна «Колискова», І. Жилєнко «Три колискові і зоря». Відмінна від авторської рольова позиція суб'єкта поетичного мовлення, наприклад, означена в колисковій Є. Гуцала «Спи, звірятко-лисєнятко»: «*Лис не спить, не спить лисєця, // й лисєняткові не спитьсья, не лежитьсья, і лисєця // лисєняткові співає, лисєнятко колихає. // – Спи, малятко, / спи, писклятко, // спи, сірєньке лисєнятко...*» (Гуцало, 1997: 369).

Поряд із традиційними заголовковими означеннями на кшталт «колискова» або «колисанка» в літературній поезії зустрічаємо й непоодинокі спроби авторських модифікацій його жанрового інваріанта, відображених у найменуваннях їхніх поетичних творів: О. Стефанович «Замість колискової», Б. Бойчук «Майже колискова», В. Затуливітер «Колискова ХХ (гримаса жанру)», Р. Лубків-

ський «Українська антиколіскова», А. Дністровий «Версія колискової», А. Спирідончева «Коліскових не треба», І. Лучук «Мініколіскова», Н. Гончар «Ода до ліжка, або Коліскова для себе» та інші. У «Колісковій ХХ (гримаса жанру)» В. Затулівітера жанрова модифікація («гримаса») традиційної колискової полягає в переадресації її «дитячого» змісту в контекст «невільницької» тематики, ініційованої репресивним режимом радянської імперії: «*При коті-Воркуті, при татовім коліні / засніть-поспіть, народці, в вічній мерзлоті. // В німецькому стакані сам дідусь Калінін / проносить надобраніч скалки золоті*» (Затулівітер, 2005: 104).

Значна частина літературних авторських колискових має й семантично недеталізовану жанрово-тематичну означеність. Більшість таких текстів у своїй номінативній основі все ж містить майже пряме відсилання до відповідної жанрової основи, зокрема через вказівку на один із основних предметних атрибутів народної колискової пісні – коліску, тематично інтерпретовану в різних її сюжетно-заголовкових модифікаціях: С. Руданський «Над коліскою», А. Малишко «Коліска», П. Воронько «Над коліскою в віконці...», К. Густка «Сплять журавлі, як діти в колісках...», В. Ворскло «Океан, немов коліска...», Л. Костенко «Стоїть у ружах золота коліска», Ю. Словацький «Коліска пісні», В. Вітмен «З коліски вічного колісання» та інші.

Водночас, спостерігаємо й семантично нейтральні заголовки, які лише більш-менш асоціативно, а інколи й зовсім віддалено можуть ідентифікувати жанрову приналежність поетичного тексту до колискової, щоправда інколи уточнюваної самим автором у назві або підзаголовку до його твору: «Вечірня пісня» Кирила Стеценка, «Сон» О. Маковея, «Спіть, герої, спіть! (колискова пісня)» «Пісня заколісна» П. Карманського, «Пісня про зайця (колискова)» А. Малишка, «Острів Святої Єлени» Р. Кіплінга, «Колишучи дитину», «Сон», «Пригорнись до мене» Г. Містраль та інші.

Авторські поетичні тексти з так званним «нульовим заголовком», тобто не поіменовані ним, головне семантичне, часто й жанрове заголовкове навантаження концентрують у першому віршованому рядку твору. Семантичним жанровим маркером співвіднесеності з фольклорною колисковою у цьому разі для авторських поезій слугують численні першорядкові словесні індекатори, як-от: «Люлі-люлі» П. Куліша, «Ой люлі люлі» В. Барвінського, «Люлечки-люлі» П. Грабовського, «Ой люлі, люлі, химерний смутку» П. Карманського, «Ой люлі, маленьке дитя!» М. Косовичевої, «Люлі,

дитинонько! Матінка спить...» С. Черкасенка, «Ой люлі, ой люлі» Р. Купчинського, «Ой люлі, жалю» І. Лучука та ін.: «*Ой люлі, маленьке дитя! // Ще поки зірки мерехтять, // Ще поки ніч сні роздає, // Ой люлі, – син, сонце моє!*» (Косовичева, 1983: 24).

Непоодинокими є й випадки відповідної семантичної кореляції заголовкового найменування твору й словесного зачину, функцію якого виконує перший віршований рядок, як, наприклад у поезії Х. Алчевської «Колісанка» («*Спи, любя ясочко, спи, моя рибонько!...*» (Алчевська, 1990: 208), О. Лятуринської «Злотчина колісанка!» «*Люлі, люлі, люлі, люлі! // Йди-но, соньку, до кошулі! // Йди-но, котку, йди, воркотку, / присипляти нашу Злотку!*» (Лятуринська, 1983: 367) та інші.

Строфічна позиція традиційного сюжетного колискового зачину може бути й зміщена у поетичному тексті, віднесена вглиб порядку його віршованих рядків, наприклад, у «Колісанці» В. Бобинського: «*Ніч надворі, ніч з камінним серцем, // вітер має під полою ніж. // В серці в мамі – ніч з камінним серцем // і розпука – вітру буряніш. // Люлі, сину, люлі, моя зоре, / спи, як в мамі пухнатенький птах...*» (Бобинський, 1990: 188).

Суттєвий вплив на поглиблення авторських жанрових інтенцій художніх трансформацій фольклорної колискової має й суттєве збагачення у ХХ ст. її усталеного тематичного змісту. Поряд з традиційним дитячим контекстом та сімейно-побутовою до змісту літературних колискових ХІХ – початку ХХІ ст. активно додаються сюжетні мотиви, пов'язані із актуальною тогочасною суспільною проблематикою:

– соціально-економічною: С. Руданський «Над коліскою», О. Козловський «Колісанка», Ю. Будяк «Пісня колискова», М. Кононенко «Пісня молодіці над коліскою першого сина»;

– військовою: П. Карманський «Спіть, герої, спіть!», М. Рильський «Коліскова», І. Вирган «Коліскова військова», Л. Первомайський «Партизанська колискова», Ю. Данильчук «Колісанка», О. Гончарук «Коліскова для солдата», Р. Кіплінг «Острів Святої Єлени»;

– політичною: М. Бажан «Коліскова», В. Бобинський «Тюремна колискова», Б. Бора «Колісанка», П. Карпенко-Криниця «Коліскова», А. Загравенко «Коліскова Україні», Ф. Шишман «Коліскова для України»;

– танатологічною: С. Черкасенко «Коліскова смерті», «Затихла колісанка. Ніч востаннє...», В. Комашков «Коліскова (до голодоморів)», О. Лишега «Пісня 55», Ф. Г. Лорка «Колісанка для Росалії Кастро, небожечки», Ю. Каштелан «Коліскова часу», Р. Мерфі «Коліскова»;

– полемічною та сатирично-пародійною: О. Маковей «Колисанка», В. Еллан Блакитний «На колиску панфутуризму», Г. Шкурупій «Колискова», І. Багрянний «Колискова», Г. Чубай «Колискова», О. Жолдак «Колискова підросткова», «Партійна колискова», «Програмова колискова».

Розширюється й тематичний діапазон «недитячої» адресації літературних колискових. У літературних її модифікаціях адресація тематично спрямовується й на:

– образ матері: В. Малишко «колискова для мами», М. Сингаївський «Колискова матері», Б. Стельмах «Колискова для матері», Л. Талалай «Колискова для матері»;

– коханої: Д. Кремінь «Колискова для коханої», І. Андрусак «Колискова», А. Таран «Колискова», Р. М. Рільке «Колискова», Х. Оден «Колискова»;

– дружини: В. Ілля «Колискова для дружини».

Висновки. У статті зроблено спробу попереднього узагальнення та систематизації головних напрямків жанрово-тематичних модифікацій народної колискової пісні в авторській літературній поезії XIX–XX ст., зокрема шляхом аналізу актуалізованого у ній заголовкового комплексу. Простежено типи семантичного співвіднесення заголовкових найменувань із тематичними, сюжетними, об'єктно-суб'єктними поетикальними вимірами жанрової організації літературно-авторської колискової пісні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алчевська Х. Твори. Київ: Дніпро, 1990. 559 с.
2. Бабич Н. Мовний дивосвіт української колискової. *Буковинський журнал*. 1993. № 1. С. 167–175.
3. Бобинський В. Гість із ночі. Київ: Дніпро, 1990. 623 с.
4. Голомб Л. Г. Из спостережень над українською поезією XIX–XX століть: 36 статей. Ужгород: Гражда, 2005. 380 с.
5. Грица С. Фольклор у просторі та часі. Вибрані статті. Тернопіль: Астон, 2000. 228 с.
6. Гуцало Є. Твори в 5-ти т. Т. 5 Поезії, статті. Київ: Дніпро, 1997. 576 с.
7. Дмитренко М. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. Київ: Народнознавство, 2001. 575 с.
8. Забіла Н. Велика збірка творів. Харків: Школа, 2011. 320 с.
9. Затулівітер В. Четвертий із триптиха. Київ: Факт, 2005. 176 с.
10. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. Київ: Академія, 2016. 352 с.
11. Косовичева М. Горстка променів. Вінніпег: Новий шлях, 1983. 47 с.
12. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: підручник. Київ: Знання-Прес, 2001. 591 с.
13. Лятуринська О. Зібрані твори. Торонто, 1983. 813 с.
14. Малютіна Н. Мелос як втілення екзистенції ліричного героя в поетичних циклах Лесі Українки (на прикладі циклу «Сім струн»). *Вісник Запорізького державного університету. Філологічні науки*. Запоріжжя, 2002. № 2. С. 61–66.
15. Марчун О. Поетика української народної колискової пісні: мотиви, функції, образи. Автореф. дис. кандид. філолог. наук. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2005. 18 с.
16. Шумило С. Відлуння. Дрогобич. Видавнича фірма «Відродження». 2009. 200 с.
17. López Tamés R. Introducción a la literatura infantil. Murcia: Universidad, Secretariado de Publicaciones, 1990.
18. Rothe Arnold. Der literarische Titel: Funktionen, Formen, Geschichte. Frankfurt am Mein, 1986. 479 p.
19. Scroggins C. Lullaby as Art Song: Engaging Repertoire for Study and Performance. University of Northern Colorado, 2021. 147 p.
20. Spitz Shery A. Additional Thoughts on East Slavic «Dirge» Lullabies: *Children Literature*. 1993. № 21.

REFERENCES

1. Alchevska Kh. (1990) Tvory. [Works] Kyiv: Dnipro. 559 s. [in Ukrainian].
2. Babych N. (1993) Movnyi dyvosvit ukrainskoi kolyskovoï. [The linguistic wonderland of the Ukrainian lullaby] *Bukovynskyi zhurnal*, 1. 167–175. [in Ukrainian].
3. Bobynskyi V. (1990) Hist iz nochi. [Guest from the night] Kyiv: Dnipro. 623 s. [in Ukrainian].
4. Holomb L. H. (2005) Iz sposterezhen nad ukrainskoiu poeziieiu XIX–XX stolit: Zb. statei. [From observations on Ukrainian poetry of the 19th–20th centuries: collected articles] *Uzhhorod: Grazhda*. 380 s. [in Ukrainian].
5. Hrytsa S. (2000) Folklor u prostori ta chasi. Vybrani statii. [Folklore in space and time: selected articles] *Ternopil: Aston*. 228 s. [in Ukrainian].
6. Hutsalo Ye. (1997) Tvory v 5-ty t. T. 5: Poezii, statii. [Works in 5 vols. Vol. 5: poetry, articles] Kyiv: Dnipro. 576 s. [in Ukrainian].
7. Dmytrenko M. (2001) *Ukrainska folklorystyka: istoriia, teoriia, praktyka*. [Ukrainian folkloristics: history, theory, practice] Kyiv: Narodoznavstvo. 576 s. [in Ukrainian].
8. Zabyla N. (2011) *Velyka zbirka tvoriv*. [Large collection of works] Kharkiv: Shkola. 320 s. [in Ukrainian].
9. Zatuliviter V. (2005) *Chetvertyi iz tryptykha*. [The fourth of the triptych] Kyiv: Fakt. 176 s. [in Ukrainian].
10. Kachak T. (2016) *Ukrainska literatura dlia ditei ta yunatstva: pidruchnyk*. [Ukrainian literature for children and adolescents: Textbook] Kyiv: Akademiia. 352 s. [in Ukrainian].
11. Kosovycheva M. (1983) *Horstka promeniv*. [A handful of rays] Vinnipeh: Novyi shliakh. 47 s. [in Ukrainian].

12. Lanovyk M. & Lanovyk Z. (2001) *Ukrainska usna narodna tvorčist: pidručnyk*. [Ukrainian oral folk literature: Textbook] Kyiv: Znannia-Pres. 591 s. [in Ukrainian].
13. Liaturynska O. (1983) *Zibrani tvory*. [Collected works] Toronto. 813 s. [in Ukrainian].
14. Maliutina N. (2002) *Melos yak vtіlennia ekzystentsii lirychnoho heroia v poetychnykh tsyklakh Lesi Ukrainky (na prykladi tsyклу «Sim strun»)*. [Melos as the embodiment of the lyric hero's existence in Lesya Ukrainka's poetic cycles (Based on the «Seven strings» cycle)] *Visnyk Zaporizkoho derzhavnogo universytetu. Filolohichni nauky*, 2. 61–66. [in Ukrainian].
15. Marchun O. (2005) *Poetyka ukrainskoi narodnoi kolyskovoї pisni: motyvy, funktsii, obrazy*. [The poetics of the Ukrainian folk lullaby: motifs, functions, images] *Avtoref. dys. kandyd. filoloh. nauk. Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka*. 18 s.
16. Shumylo S. (2009) *Vidlunnia*. [Echoes] Drohobych: Vidrozhennia. 200 s.
17. López Tamés R. (1990) *Introducción a la literatura infantil*. [Introduction to children's literature] Universidad, Secretariado de Publicaciones, Murcia. [in Spanish].
18. Rothe A. (1986) *Der literarische Titel: Funktionen, Formen, Geschichte*. [The literary title: functions, forms, history] Frankfurt am Mein. 479 S. [in German].
19. Scroggins C. (2021) *Lullaby as art song: engaging repertoire for study and performance*. University of Northern Colorado. 147 p.
20. Spitz S. A. (1993) *Additional thoughts on East Slavic «Dirge» lullabies: children literature*, 21.

Дата першого надходження статті до видання: 05.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

